

Vergaderjaar 2000–2001

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

Nr. 167

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 2 oktober 2000

De vaste commissies voor Justitie¹ en voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties² hebben op 26 september 2000 overleg gevoerd met minister Korthals van Justitie en staatssecretaris Cohen van Justitie over **de geannoteerde agenda van de JBZ-raad d.d. 28 september 2000 te Brussel c.a.**

Van het overleg brengen de commissies bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
Van Heemst

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
De Cloe

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Pe

¹ Samenstelling:

Leden: Swildens-Rozendaal (PvdA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Kalsbeek (PvdA), Zijlstra (PvdA), Apostolou (PvdA), Middel (PvdA), Van Heemst (PvdA), voorzitter, Dittrich (D66), ondervoorzitter, Rabbae (GroenLinks), Van Oven (PvdA), Kamp (VVD), Rouvoet (RPF/GPV), O. P. G. Vos (VVD), Van Wijmen (CDA), Patijn (VVD), De Wit (SP), Ross-van Dorp (CDA), Niederer (VVD), Nicolai (VVD), Halsema (GroenLinks) Weekers (VVD), Van der Staaij (SGP), Wijn (CDA).

Plv. leden: Wagenaar (PvdA), Balkenende (CDA), Verhagen (CDA), Van Vliet (D66), Arib (PvdA), Duijkers (PvdA), Kuijper (PvdA), Albayrak (PvdA), Barth (PvdA), Hoekema (D66), Karimi (GroenLinks), Santi (PvdA), Passtoors (VVD), Schutte (RPF/GPV), Van den Doel (VVD), Rietkerk (CDA), Rijpstra (VVD), Marijnissen (SP), Buijs (CDA), Van Baalen (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Oedayraj Singh Varma (GroenLinks), De Vries (VVD), Van Walsem (D66), Eurlings (CDA).

² Samenstelling:

Leden: Schutte (RPF/GPV), Te Veldhuis (VVD), ondervoorzitter, De Cloe (PvdA), voorzitter, Van den Berg (SGP), Van de Camp (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Van der Hoeven (CDA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), Oedayraj Singh Varma (GroenLinks), Dankers (CDA), Hoekema (D66), Rijpstra (VVD), O. P. G. Vos (VVD), Rehwinkel (PvdA), Wagenaar (PvdA), Luchtenveld (VVD), De Boer (PvdA), Duijkers (PvdA), Verburg (CDA), Rietkerk (CDA), Halsema (GroenLinks), Kant

(SP), Balemans (VVD), De Swart (VVD). Plv. leden: Rouvoet (RPF/GPV), Van Beek (VVD), Zijlstra (PvdA), Ravestein (D66), Van Wijmen (CDA), Augusteijn-Esser (D66), Balkenende (CDA), Barth (PvdA), Gortzak (PvdA), Rabbae (GroenLinks), Wijn (CDA), Dittrich (D66), Cherribi (VVD), Van den Doel (VVD), Van Oven (PvdA), Apostolou (PvdA), Cornielje (VVD), Kuijper (PvdA), Belinfante (PvdA), Mosterd (CDA), Eurlings (CDA), Van Gent (GroenLinks), Poppe (SP), Essers (VVD), Nicolai (VVD).

Stenografisch verslag van een algemeen overleg van de vaste commissies voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Dinsdag 26 september 2000

Aanvang 19.00 uur

Voorzitter: O.P.G. Vos

Aanwezig zijn 5 leden der Kamer, te weten:

Albayrak, Eurlings, Halsema, Hoekema en O.P.G. Vos,

en de heren De Vries, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korthals, minister van Justitie, en Cohen, staatssecretaris van Justitie.

De **voorzitter**: Er is een nieuwe brief van 28 september, met een enigszins geannoteerde agenda voor de JBZ-raad. Het wordt een beetje een spoorboekje om vast te stellen wat er aan de orde is. Ik begrijp dat de agenda toch weer niet alle onderwerpen aangeeft die daadwerkelijk worden behandeld.

Een ander punt van orde is dat de agenda bijzonder weinig onderwerpen heeft die relevant zijn voor de minister van Binnenlandse Zaken. Daarom lijkt het mij praktisch, de bewindsman de gelegenheid te geven, andere zaken voor te bereiden. Ik vraag de leden dan ook of zij speciale vragen voor de minister van Binnenlandse Zaken hebben. Naar mij blijkt, is dat niet het geval. Dan stel ik voor, alle vragen aan de minister van Justitie te stellen. Die kan dan voor zichzelf vaststellen of hij vragen moet doorspelen.

Minister **Korthals**: Het lijkt mij dan goed dat ik nu vaststel dat ik geen vragen zal doorspelen aan de minister van Binnenlandse Zaken, zodat hij kan weggaan.

Minister **De Vries**: Ik machtig de minister van Justitie graag om

namens mij te antwoorden. Wij hebben de agenda samen gezien. Hij zal donderdag in de vergadering zijn en daar eventueel het woord voeren over onderwerpen waarover ik wat zou kunnen zeggen, maar ik kan er niet bij zijn omdat ik in de Kamer moet zijn. Ik zou het zeer op prijs stellen als u mij wilt excuseren.

De **voorzitter**: Goed, wij besluiten dat de minister van Binnenlandse Zaken geëxcuseerd wordt. Ik dank hem voor zijn aanwezigheid.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de geannoteerde agenda van de JBZ-raad d.d. 28 september 2000 te Brussel;**
- **het verslag van de JBZ-raad van 29 mei 2000 (23490, nr. 160);**
- **brief van de minister van Justitie d.d. 18 juli 2000 t.g.v. de geannoteerde agenda voor de informele JBZ-raad van 28 en 29 juli 2000 alsmede van het JBZ-onderdeel uit het werkprogramma van het Franse voorzitterschap (23490, nr. 161);**
- **verslag van de informele bijeenkomst van de JBZ-raad op 28 en 29 juli 2000 (23490, nr. 163);**
- **brief van de minister van Justitie d.d. 14 augustus 2000 inzake informatievoorziening op JBZ-gebied (23490, nr. 162);**
- **de brief van de minister van Justitie d.d. 22 september 2000 met aanvulling op de geannoteerde agenda voor de JBZ-raad van 28 september 2000.**

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Voorzitter! De fractie van de Partij van de Arbeid heeft een groot aantal vragen over deze geannoteerde agenda. Ik heb achtereenvolgens

opmerkingen die de lijst met A-punten betreffen, een aantal meer fundamentele opmerkingen over de B-punten en tot slot een aantal overige punten die naar onze mening ook van belang zijn.

Ik begin bij punt 2b van de A-punten. De regering heeft in de begroting voor Justitie aangegeven dat de rule of law van kandidaat-lidstaten op orde moet zijn bij toetreding. Kan de regering concreetiseren wat hieronder moet worden verstaan? Om welke voorwaarden gaat het en hoe toetsen wij dat de rule of law in de verschillende landen inderdaad op orde is? Is het een conditio sine qua non? Wij ondersteunen de gedachte dat de rule of law op orde moet zijn en achten de landenrapportages van groot belang, omdat hieruit veelal kan blijken wat de tekortkomingen op dit gebied zijn.

Punt 2c betreft het verslag inzake gegevensbescherming. Heeft Europol er zicht op dat de door haar vastgestelde restricties daadwerkelijk worden nageleefd? Welke betekenis hebben de door de raad van bestuur gemaakte kanttekeningen in dezen? Mijn laatste A-punt is 2d, de aanbeveling van de raad betreffende het initiatief van Europol om lidstaten te verzoeken, een onderzoek te doen. Is dit een maatregel die een bevoegdheid creëert? Als dat zo is, wordt artikel 30, lid 2b, van het Verdrag van Amsterdam dan niet ondergraven? Daarin wordt Europol de mogelijkheid gegeven, lidstaten te verzoeken, onderzoek te verrichten. Van de lijst met B-punten begin ik bij 4, de oprichting van een voorlopige justitiële coördinatie-eenheid. Het blijft ons onduidelijk waarom Nederland met een nieuw voorstel wil instemmen nu de vraag overeind blijft wat de toegevoegde waarde is

van een dergelijke voorlopige coördinatie-eenheid, vooral ten opzichte van het reeds bestaande justitiële netwerk. Waarom kan er geen voorstel voor een definitieve eenheid worden behandeld? In feite wordt er een stap teruggezet ten opzichte van de conclusies van de Europese Raad in Tampere. Ook hierop krijg ik graag een reactie. Punt 5 betreft het ontwerp-kaderbesluit inzake de bescherming van slachtoffers in de Europese rechtsruimte. Wij vragen ons af of er in dit stadium al om instemming wordt gevraagd of niet. Het nieuwe document moet nog op ambtelijk niveau besproken worden. Waarom staat het nu dan al op de agenda? Wat is de laatste stand van zaken? Wat is de Nederlandse inzet in Coreper? Punt 6 betreft een oriënterend debat over de strafrechtelijke bescherming van het milieu. Wat is de meerwaarde hiervan ten opzichte van het verdrag van de Raad van Europa? Op welke punten voorziet de regering dublures? Ik kom bij punt 8, het besluit tot de oprichting van een Europees vluchtelingenfonds. Wij zijn het er met de regering over eens dat dit besluit zo snel mogelijk tot stand moet komen. Wij hebben in de JBZ-raad van 29 en 30 mei al hierop aangedrongen. Gaat het nu om de definitieve tekst? Hoe kan deze niet-verbindend zijn als het uiteindelijk wel om geld gaat? Is dit niet strijdig met datgene wat wij in Europa gewend zijn? Het gaat geld kosten; dat lijkt mij een duidelijke conclusie. Hiermee doel ik op artikel 15, lid 2.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Wat vindt u van de Nederlandse inzet voor het vluchtelingenfonds? Nederland richt zich sterk op een verdeelsleutel voor het aantal asielzoekers per hoofd van de bevolking met de bedoeling, compensatie uit het vluchtelingenfonds te krijgen. Het idee van mijn partij is altijd geweest dat het vluchtelingenfonds vooral tot stand moet komen vanuit het solidariteitsprincipe en moet bijdragen aan betere opvang in landen waar deze nu afwezig is. Het gaat naar onze mening dus niet om compensatie van Nederlandse financiële noden, maar vooral om betere opvang in de Zuid-Europese landen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Beide overwegingen hebben altijd bij de Partij van de Arbeid een rol gespeeld. Vanuit deze invalshoek hebben wij de regering steeds gesteund in haar benadering.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Dat betekent dat u het financiële belang voor Nederland zwaarder laat wegen dan het belang van betere opvang in Zuid-Europese landen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Deze conclusie is niet terecht. Wij laten het Nederlandse belang niet zwaarder wegen, maar wij laten het allebei zwaar wegen. Wij hopen dat de totstandkoming van het vluchtelingenfonds ertoe bijdraagt dat het ook door u belangrijk gevonden punt geregeld wordt binnen Europa.

Punt 9 gaat over de minimumnormen voor asielprocedures. Dit document zet de eerste stappen op weg naar een gemeenschappelijke asielprocedure; dat mag duidelijk zijn. Ik lees in de Staatscourant van donderdag 21 september dat het document al beschikbaar is. Waarom heeft de Kamer het dan nog niet kunnen inzien? Dat was voor dit overleg wel van belang geweest. Ik vraag de regering, in de JBZ-raad navraag te doen naar de vervolgstappen op dit gebied.

Ik kom bij punt 10, de verordening inzake vaststelling van de lijst van visumplichtige landen en de lijst van landen waarvan de onderdanen van de visumplicht zijn vrijgesteld. Er staan enkele bepalingen in het voorstel waarop wij de aandacht willen vestigen. In artikel 1, lid 4, wordt een procedure voorgesteld die op het volgende neerkomt. Als een visumvrij land een visumplicht instelt voor een van de lidstaten, moeten alle lidstaten een visumplicht voor dat land invoeren. Wij zien wel in dat dit een sterk drukmiddel is om derde landen te ontmoedigen bij de herinvoering van een visumplicht voor EG-onderdanen, maar vragen ons af of dit middel niet onevenredig zwaar is. Vaak is het plotseling herinvoeren van een visumplicht een gevolg van politieke of diplomatieke spanning tussen twee landen, die de andere lidstaten niet direct of in dezelfde mate hoeft te raken. De lidstaat waar het om gaat, kan op grond van artikel 62 van het Europese Verdrag juncto artikel 9, lid 2, van de Schengenuitvoeringsover-

eenkomst zelf de visumplicht voor dat derde land weer invoeren. Mochten alle lidstaten dit belangrijk vinden, dan kunnen zij hiervoor de gangbare procedure volgen. Dit hoeft dus niet, zoals wordt voorgesteld, bij wijze van automatisme te gebeuren als één lidstaat dat wenst. Het verdient dan ook aanbeveling, lid 4 van artikel 1 te schrappen. Dit stellen wij de regering bij dezen graag voor. Volgens het voorgestelde artikel 3 krijgen lidstaten de bevoegdheid, een vluchteling of staatloze vrij te stellen van de visumplicht als hij in een land woont dat niet visumplichtig is. Dit is naar onze mening een verslechtering ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel van de Commissie, waarin artikel 4 bepaalde dat staatlozen en erkende vluchtelingen onder dezelfde voorwaarden aan de visumplicht worden onderworpen of daarvan worden vrijgesteld als de onderdanen van het derde land waar zij verblijven en dat hun het reisdocument heeft geleverd. De formulering van de Commissie is dus imperatief en die in de onderhavige versie alleen maar facultatief. De formulering van de Commissie verdient naar onze mening de voorkeur, al was het maar omdat lidstaten er misschien niet aan denken om het op deze manier te regelen als het facultatief is. Het is duidelijk dat de fractie van de Partij van de Arbeid een beroep op de regering doet om het oorspronkelijke voorstel in ere te herstellen. De Commissie had een voorstel betreffende mensen uit visumplichtige landen die in een EU-lidstaat verblijven. Deze groep wordt op dit moment beschermd door het voorgestelde artikel 8 van het Schengenacquis. Volgens de Schengenregels hebben legaal verblijvende derdelanders reisrecht in het Schengengebied. Voor ons is het van belang dat deze bepaling niet sneuvelt. Wij vragen de minister van Justitie, deze punten vrijdag in de raad in te brengen. Ter afsluiting wijs ik erop dat krachtens de goedkeuringswet bij het Verdrag van Amsterdam de minister de instemming van het parlement nodig heeft, alvorens te kunnen instemmen met uitvoeringsregelgeving op basis van titel 4 van het EG-verdrag. Ik heb al aangekondigd dat de fractie van de Partij van de Arbeid dit zwaarwegende punten vindt in de inbreng van de Nederlandse regering.

Minister **Korthals**: Kunt u die laatste vragen herhalen?

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Ik heb het gehad over het schrappen van lid vier van het eerste artikel. Vervolgens heb ik gewezen op de verslechtering ten opzichte van het oorspronkelijke Commissievoorstel inzake de bevoegdheid van lidstaten erkende vluchtelingen of staatlozen vrij te stellen van de visumplicht. Nu wordt de mogelijkheid geboden, maar in het oorspronkelijke voorstel stond dat betrokkenen vrijgesteld zouden worden. De laatste vraag betrof de reisrechten in het Schengengebied. In het oorspronkelijke artikel 3 werd geregeld dat degenen die afkomstig zijn uit een derde land reisrechten hebben in het Schengengebied, maar dit artikel dreigt nu te sneuvelen en dat betreuren wij.

Dan punt 11 van de agenda. Er zal een oriënterend debat worden gevoerd over de voorwaarden voor opvang van asielzoekers. Uitgangspunt is dat zolang de asielprocedure loopt de asielzoeker zo volledig mogelijk ten laste van de regering komt. Dat strookt niet met het beleid om bij verdere asielverzoeken geen opvang meer te bieden. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop? Tijdens de asielprocedure wordt werken niet toegestaan. In het kader van de nieuwe Vreemdelingenwet hebben wij juist meer mogelijkheden gecreëerd voor asielzoekers om werk te aanvaarden. Wil de regering in JBZ-verband pleiten voor een beperkte mogelijkheid voor asielzoekers om tijdens de procedure te werken? Wij vragen ons af of ons grenshospitium voldoet aan de voorwaarden die op blz. 9 van het document zijn geformuleerd. Op de raad van 28 en 29 juli 2000 is door vier landen een gemeenschappelijke verklaring opgesteld, namelijk Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje, over vrij verblijf in de Unie voor allen die daar verblijfsrecht hebben. Dit betekent de afschaffing van de verblijfsvergunning voor het grondgebied van de Europese Unie. Waarom is hiervan niets in het verslag van deze raad terug te vinden? Deze vier landen hebben de andere landen uitgenodigd om zich aan te sluiten bij dit initiatief. Wat is de reactie van de regering daarop? Wat is er precies besproken ten aanzien van Echelon? Hier staat ook niets over in het verslag. Geeft de

regering hiermee impliciet toe dat Echelon inderdaad bestaat? Ziet de minister geen noodzaak tot verder onderzoek op dit punt? Waarom is het werkprogramma van het Frans voorzitterschap niet geagendeerd?

De heer **Eurlings** (CDA): Voorzitter! De toezending van documenten is wel erg slordig. Alleen al het feit dat de onderliggende stukken niet op volgorde van de agenda lagen, kost onnodig veel tijd. Kan dit in het vervolg worden voorkomen? Ik ben blij dat veel van de actiepunten ter uitvoering van de conclusies van Tampere terugkomen. Is het niet mogelijk dat de regering bij elk algemeen overleg ter voorbereiding van een JBZ-raad aangeeft hoe het staat met de voortgang van de aanbevelingen en conclusies van Tampere? Men kan dan duidelijk maken waar er vertragingen en problemen zijn ontstaan en wat de achtergronden daarvan zijn. De CDA-fractie is verheugd dat de Nederlandse regering haar bezwaren aangaande het openbaarheidsregime van de EU bij het Hof aanhangig heeft gemaakt. Het is bekend dat het CDA positief is over Europol en de verdere uitbouw daarvan. Wij vinden het niet goed dat Nederland zich verzet tegen de opvatting van een aantal lidstaten dat er geen verdragswijziging nodig is voor de deelname van Europol aan gemeenschappelijke onderzoeksteams. Als Nederland toch vasthoudt aan de eis van verdragswijziging als *conditio sine qua non*, heeft dit onnodig uitstel tot gevolg. Waarom is deze insteek nodig? Wellicht kan peer pressure – om met de staatssecretaris van Europese Zaken te spreken – van andere landen in onze richting ons een behoorlijk stuk vooruit helpen. Het is vreemd dat het programma van het Frans voorzitterschap wel is toegevoegd, maar niet op de agenda staat. Wordt het nu wel of niet besproken of is dit al gebeurd? Als dat laatste het geval is, wil ik graag weten wanneer dit aan de orde is geweest en wat daarbij de insteek van de Nederlandse regering was. De CDA-fractie hoopt dat de Fransen bij de voortgang van het uitbreidingsproces vooral ook de implementatie en uitvoering van het acquis zullen beoordelen. Dat is niet vanzelfsprekend. Zowel recente

signalen uit de Commissie als de nota van het voorzitterschap maken hier geen melding van. Dit is van wezenlijk belang als het gaat om het goed naleven van het acquis door nieuwe landen.

De opmerkingen in het verslag van de informele raad van 28 en 28 juli over de wederzijdse erkenning van rechterlijke uitspraken in strafrechtelijke zaken lijken haaks te staan op conclusie 33 van Tampere, waarin het beginsel van de wederzijdse erkenning wordt onderschreven. Nu blijkt echter dat de meeste lidstaten, waaronder Nederland, zeer terughoudend zijn op dit punt. Klopt dit en, zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de conclusies van Tampere? Wat was de Nederlandse reactie op het voorstel van de Italianen en Duitsers om een European immigration police force in het leven te roepen en wat is er met dit plan gebeurd?

Het onderhandelingsmandaat in verband met overnameovereenkomsten is van de agenda afgevoerd. Dit is echter naar onze mening niet eerder met de Kamer besproken, in ieder geval niet voor de besluitvorming in de Algemene Raad. Graag wil de CDA-fractie weten of de onderhandelingsmandaten die nu aangenomen zijn, overeenkomen met de standaardclausules die in Europees verband voor deze overeenkomsten zijn afgesproken.

De collectieve evaluatie had betrekking op de landrapportage met betrekking tot Roemenië. Wanneer komt deze nu beschikbaar? Wordt er standaard om de zoveel tijd geëvalueerd of is er nu sprake van een voorlopige afsluiting van dit hoofdstuk in de onderhandelingen met Roemenië? Is er in het rapport ook specifieke aandacht besteed aan de mogelijkheden of tekortkomingen met betrekking tot de daadwerkelijke implementatie en uitvoering van het acquis?

Het tweede verslag over de in 1999 uitgevoerde gezamenlijke douanetoezichtoperaties noopt mij ook tot een opmerking. Deze operaties worden uitgevoerd op basis van de EU-drugsstrategie. Hoe en door wie wordt bepaald welke acties waar en op welke wijze zullen plaatsvinden? Wordt er in het kader van de toch wel zeer beschamende koppositie die Nederland inneemt qua in- en doorvoer van drugs ook speciale nadruk op ons land gelegd bij deze operaties? Wat doet de regering er

überhaupt in Europees verband aan om dit probleem aan te pakken? In principe is de uitwerking van het besluit ten aanzien van het Europees civielrechtelijk netwerk een stapje terug ten opzichte van conclusie 29 van Tampere. Daar is heel duidelijk sprake van handleidingen inzake het rechtsstelsel van de lidstaten. Waarom wordt dit nu uitgesteld? Welke bezwaren heeft Nederland hiertegen? Hadden die bezwaren niet al bij Tampere voorzien kunnen worden en kunnen deze niet tegengegaan worden door simpelweg te stellen dat het om informatieve handelingen gaat waar mensen geen rechten aan kunnen ontleen? De vraag is waarom de tussenstap bij Eurojust nodig is. Wat zijn de onoverkomelijke problemen waardoor het opzetten hiervan nog zo lang moet duren? Nederland heeft zich terecht afgevraagd wat de meerwaarde van deze tussenstap is ten opzichte van het bestaande justitieel netwerk. Waarom gaan wij er dan mee akkoord, ook al worden de Nederlandse opmerkingen erbij betrokken? Ik kom nu op het ontwerp-kaderbesluit inzake bescherming slachtoffers in de Europese rechtsruimte. Waarom is dit geagendeerd, gezien het feit dat sommige lidstaten dit nog niet rijp achten voor besluitvorming in de raad? Wat is de meerwaarde van de genoemde maatregelen ten aanzien van de strafrechtelijke bescherming van het milieu ten opzichte van hetgeen al geregeld is door de Raad van Europa? Wij zijn zeer teleurgesteld dat het dossier tot oprichting van een Europees vluchtelingenfonds zich maar blijft voort slepen. Het heeft nu al een aantal keren op de agenda gestaan. Is er überhaupt op korte termijn enig uitzicht op overeenstemming? Wat zijn eigenlijk de knelpunten en welke landen liggen dwars? In de Staatscourant heb ik gelezen dat het voorstel inzake de minimumnormen bij asielprocedures inmiddels door de Commissie is gepresenteerd. Waarom heeft dit stuk de Tweede Kamer nog niet bereikt? Nu kunnen wij alleen discussiëren op basis van berichtgeving uit de tweede hand. Wij weten wat er zo ongeveer in staat. De berichten stemmen mijn fractie overigens niet tot vreugde. De minimumnormen zijn wel erg miniem. Is de regering dat met ons

eens en op welke wijze wil de regering het gevaar afwenden dat deze normen tot standaard worden verklaard of onderschrijft de regering de normen wel? Wat betekent het voor de Nederlandse normen als andere landen de minimumnorm als maximum hanteren?

De heer **Hoekema** (D66): Vindt u dat Nederland zich moet richten op een minimum aan fatsoenlijk Europees asiel- en immigratiebeleid of moeten de andere landen zich richten naar het hoogwaardige Nederlandse beleid op dit punt?

De heer **Eurlings** (CDA): Wij moeten naar één Europees niveau. In een Europa zonder binnengrenzen is het niet te accepteren dat er verschillen zijn. Daar was juist de Top van Tampere voor bedoeld. In Tampere is de lijn ontwikkeld van een verdere aanscherping, verduidelijking en verkorting van procedures. Wij zien nu dat de minimumnormen zeer laag zijn en wij hebben gehoord dat het gevaar groot is dat andere landen hun hogere niveau verlagen tot de minimumnormen. Ik vraag mij dan af waar wij mee bezig zijn. Moet Nederland nu het initiatief nemen om de normen op te krikken of accepteert het dat een deel van de lidstaten de normen verlaagt? Wat betekent dat voor de Nederlandse normen?

De vraag is of onder de discussie over de voorwaarden voor opvang van asielzoekers ook het Franse voorstel valt dat asielzoekers niet mogen werken. Hoe verhoudt dit voorstel zich tot de Nederlandse plannen om dit wel toe te staan? In het kader van de subsidiariteit lijkt het de CDA-fractie volslagen onzin dat Europese regelgeving inzake de problematiek van vechthonden nodig is. Wij vragen de regering, dit standpunt actief uit te dragen in de raad. Dit soort ongein zal het draagvlak voor Europa bij de burger eerder grote schade toebrengen dan dat het er een bijdrage aan levert. Bij de wetgeving inzake wapens stappen wij tot ook niet op een Europese regeling over?

Wij hebben al eerder gevraagd naar de update van de grensbewaking bij Griekenland. Hoe staat het op dit moment met de bewaking van de buitengrenzen in Griekenland? Als hier nog geen inzicht in gegeven kan worden, kan dit punt dan bij een

volgend algemeen overleg over de JBZ op de agenda geplaatst worden?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter! Het enige wat ik miste in de bijdrage van mevrouw Albayrak, die de heer Van Oven op een goede wijze vervangt, was de rituele klacht over de late toezending van de stukken. De heer Eurlings heeft dat waargenomen. Ik sluit mij daarbij aan, ook al vond ik het niet buitengewoon laat, maar gewoon laat en gewoon chaotisch, en dat terwijl de Kamer nu toch al meerdere malen heeft verzocht, dit te verbeteren.

Ik begin met twee meer procedurele opmerkingen, ten eerste ten aanzien van punt 2a, de terugname-overeenkomsten. Dit punt is van de agenda afgehaald. Voorafgaand aan de vergadering van 29 mei is hierover door de Tweede Kamer gesproken. Naar mijn idee moest de Kamer nog instemmen met de uiteindelijke terugname-overeenkomsten. Nu blijkt er een besluit te zijn genomen tijdens de Algemene Raad van 18 september. Is daarmee de Kamer het beslissingsmoment ontnomen? Punt 2b gaat over de rapportage over Roemenië, die, zoals ook de overige stukken, vertrouwelijk ter inzake is gelegd. In het verleden is daarover ook al geklaagd. Ik vraag mij af wat de ratio daarvan is. Welke belangenafweging wordt daarbij gemaakt? Ik vraag mij ook af of hier een Europese verplichting aan voorafgaat. Of heeft de regering de vrijheid om stukken wel degelijk publiek te maken, omdat het anders eigenlijk onmogelijk is om hierover een politiek debat te voeren?

Punt 2c betreft de onderhandelingen Europol met andere organisaties. De raad van bestuur van Europol heeft richtlijnen opgesteld voor het verstrekken van gegevens aan Interpol. Ik mis daarbij inhoudelijke criteria. Moet niet steeds de afweging van doel en middelen worden gemaakt? Dit zou betekenen dat het doel waarvoor Europol de gegevens wil hebben, moet worden beoordeeld. Moet ook niet duidelijk worden op welke gronden een eventuele verdenking berust? Op welke wijze kan de raad van bestuur van Europol controleren dat Interpol op het juiste moment de gegevens vernietigt en niet doorspeelt? Welke organisaties, behalve Interpol, komen nog meer in aanmerking voor

gegevens? Welke richtlijnen zullen daarvoor gelden? Betekent dit ook dat Echelon hiervoor in aanmerking komt?

Uit de antwoorden van de minister op schriftelijke vragen die eerder door de heer Van Oven en mevrouw Kalsbeek zijn gesteld, blijkt dat de Nederlandse politie samenwerkt met landen die een gebrekkig mensenrechtenbeleid kennen. Welke criteria legt de minister hierbij aan? Op welk niveau wordt daartoe besloten? Kan de Kamer hierin meer inzicht krijgen, bijvoorbeeld met welke landen wordt onderhandeld, in welke zaken, hoe vaak persoonsgegevens worden uitgewisseld en op welke wijze wordt gecontroleerd? In hoeverre geldt ook voor Europol dat er zonder verdragsbasis kan worden samengewerkt met andere landen? In hoeverre gebeurt dat ook? Vooralsnog steunen wij de regering in haar kritische houding ten aanzien van Eurojust. Wij hopen dat deze voldoende doorklinkt in het nieuwe voorstel. Er wordt nu een voorlopige voorziening getroffen in afwachting van een juridische grondslag voor justitiële samenwerking. Hoe ver kan deze samenwerking gaan, zonder juridische instrumenten? Kan de raad daarop vervolgens voldoende laten controleren? Kan deze controle wel gedekt worden door nationale instanties? Bij het ontbreken van instrumenten is wat ons betreft ook onduidelijk wat de meerwaarde van het huidige voorstel is ten opzichte van de huidige justitiële samenwerking. Kan de regering daarover wat meer duidelijkheid verschaffen? Agendapunt 5 betreft de bescherming van slachtoffers van misdrijven. Onlangs is ook met onze steun tijdens de algemene beschouwingen een motie aangenomen waarin wordt bepleit, de slachtoffers van een ernstig geweldsmisdrijf gratis rechtsbijstand te verlenen. Het lijkt mij een punt waar Nederland zich ook hard voor kan maken in Europa. Is de regering van plan, dat te doen? Mevrouw Albayrak heeft een aantal opmerkingen gemaakt over de strafrechtelijke bescherming van het milieu. Ik sluit mij daar gemakshalve bij aan. Ik heb over het vluchtelingenfonds al bij interruptie enige opmerkingen gemaakt. Wij vragen ons toch af welk doel Nederland daarmee voor ogen heeft: alleen compensatie voor de gemaakte kosten of ook om ervoor te zorgen dat landen waar het

nu nog aan goede opvang en procedurevoorzieningen schort, betere voorwaarden voor de behandeling van asiolverzoeken en asiellozoekers creëren? Voor ons zal solidariteit in plaats van compensatie voorop moeten staan. Is er nog ruimte om te spreken over de hoogte van het bedrag van het fonds? Ik sluit mij op het punt van minimumnormen bij de asielprocedures aan bij de vorige sprekers. Ook ik was licht verontwaardigd dat ik uit de Staatscourant heb moeten vernemen dat er een voorstel door de Europese Commissie is gepresenteerd en dat ons dat niet is aangereikt.

Staatssecretaris **Cohen**: Wij hebben het ook niet. Dat gebeurt wel eens vaker met vrije pers.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik ben dan wel nieuwsgierig hoe de Staatscourant het wel kan hebben; op straat of in de trein gevonden.

Staatssecretaris **Cohen**: Naast mij wordt gesuggereerd, de journalist te gijzelen!

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): De vraag is relevant wat de Europese Commissie op woensdag heeft gepresenteerd. Er moet in ieder geval iets gepresenteerd zijn. Ik kan mij niet voorstellen dat zij dat daarna onmiddellijk in een bureaula heeft gestopt. Dat lijkt mij niet verstandig. Ik kom op een aantal inhoudelijke opmerkingen. De vraag voor de Nederlandse regering is wat Nederland zal verstaan onder subsidiaire bescherming. Zijn dat de traumata, is dat het EVRM en andere humanitaire gronden, dus onze huidige VTV-gronden? Asielzoekers hebben, als het aan de Commissie ligt, althans als wij de Staatscourant mogen geloven, recht op een individueel interview en een individuele beoordeling van het asiolverzoek. Het zal niet verbazen dat wij dat toejuichen en dat wij dat ook in lijn achten met de jurisprudentie van Straatsburg. De nieuwe Vreemdelingenwet schrijft imperatief voor dat asiolverzoeken uit bepaalde landen worden afgewezen alleen omdat er een terugnameclausule in een overeenkomst is opgenomen. Met andere woorden: kan de Nederlandse Vreemdelingenwet aan deze mogelijke eis van de Commissie voldoen? Of wordt hier al gepre-

deerd op de eerste te voorziene wijzigingen in de nieuwe wet? Verder gaan wij ervan uit dat wij een uitgewerkt standpunt van de regering kunnen verwachten in reactie op de voorstellen van de Commissie. Misschien is het overbodig of, als de regering het nog niet kent, prematuur, om dat te verzoeken. Ik herinner de regering er alvast aan. Ik neem aan dat wij daar ook uitgebreid in JBZ-verband over kunnen discussiëren.

Ik kom op de vaststelling van de lijst van visumplichtige landen. Mevrouw Albayrak heeft de belangrijkste drie bezwaren tegen de huidige voorstellen twee keer naar voren gebracht. Ik sluit mij volledig daarbij aan. Mijn fractie heeft op deze onderdelen zulke problemen dat, als de regering niet zelf initiatief neemt, wij zullen voorstellen om een voorbehoud hierop te maken.

Het oriënterend stuk onder agendapunt 11, de voorwaarde voor opvang asiellozoekers, is een discussiestuk van Frankrijk. Het is een nogal vaag, onuitgewerkt stuk. De regering zal dat waarschijnlijk met mij eens zijn. Wij zijn vanzelfsprekend voorstander van minimumnormen. Dat lijkt ons een goede mogelijke stap in de richting van verdere harmonisatie. Als het aan Frankrijk ligt, zal recht op verblijf ontvankelijk worden verklaard tenzij het verzoek frauduleus, oneigenlijk of dilatoir is. Het lijkt mijn fractie dat elk verzoek, zolang de asielzoeker nog in procedure is, recht op verblijf moet geven. Pas als de procedure is afgerond, mag het verblijf worden onthouden. Het punt over de arbeidsmarkt is al door velen gemaakt. Ik sluit mij daar gemakshalve bij aan.

De **voorzitter**: U gebruikt een buitengewoon interessant woord, namelijk dilatoir.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Met dank aan de heer Hoekema. Ik heb het nog even nagezocht in een Frans woordenboek, ook al spreek ik het verkeerd uit. Er werd echter geen fonetische verklaring bij gegeven! Als het aan Frankrijk ligt, mag de bewegingsvrijheid worden beperkt om redenen van algemeen belang of in verband met de openbare orde. Een vraag die de regering in ieder geval aan Frankrijk zou moeten stellen, is aan welke criteria hierbij gedacht wordt. Het zal niet verbazen

dat wij hierbij grote terughoudendheid op zijn plaats vinden. Het lijkt mij dat ten aanzien van de eenheid van het gezin gepleit kan worden voor het overnemen van gezinsleden, ook al kan er een claim liggen ten aanzien van een ander Dublin-land. Dat is een oud punt, dat al vaak aan de orde is gesteld. Het lijkt mij een mooi moment voor de Nederlandse regering om dit punt opnieuw onder de aandacht te brengen. Ik hoef de staatssecretaris er niet opnieuw van te overtuigen dat dit ook de enige manier is om gezinseenheid te garanderen. Hij is het met ons eens dat dit zeer belangrijk is. Er zal ook gesproken worden over de verschillende groepen die opvang behoeven. Mijn vraag aan de regering is of Nederland zal bepleiten dat in alle landen de Dublin-claimanten opgevangen zullen worden. Als het algemene praktijk wordt in andere landen, zou Nederland hen wellicht ook weer kunnen opvangen. Dat zou ons zeer plezieren.

De heer **Hoekema** (D66): Voorzitter! Ik kan betrekkelijk kort zijn. Ik ben heel tevreden over de toezending van de stukken, behalve dat ik ook de Staatscourant heb gelezen, maar met de verzekering met de hand op het hart dat ook de regering het stuk van de Commissie over asielnormen nog niet heeft, ben ik verder tevreden. Ga vooral zo door met de toezending van de stukken. Bij de voorbereiding van de debatten is er soms een raar contrast tussen een grote hoeveelheid stukken over betrekkelijk kleine onderwerpen en een heel korte annotatie bij de agenda over heel belangrijke onderwerpen. Ik wijs op agendapunt 11, voorwaarden voor opvang asielzoekers. Het kabinet geeft heel beperkt aan wat de inzet van Nederland is. Daar ligt geen stuk aan ten grondslag, omdat het een oriënterend debat is. Juist bij zo'n onderwerp zou ik het plezierig vinden als het kabinet wat uitvoeri-ger aangeeft wat bij zo'n belangrijk debat de Nederlandse inzet is. Voor mij zijn de annotatie en de toezending van de stukken nog iets te veel gericht op wat er in het Brusselse wordt geproduceerd. Het kabinet zou wat meer zijn best kunnen doen om daar wat eigen elementen aan toe te voegen.

Voorzitter! Tijdens het informele beraad in Marseille eind juli is uitvoerig gesproken over de immigratieproblematiek. Voor de eerste keer is daarover in Europa een debat gevoerd, op voorstel van de inmiddels afgetreden Franse minister Chevènement. In de annotatie en in het verslag staat daar weinig over, terwijl dat element in de pers breed is uitgemeten. Ik ben het overigens niet oneens met wat het kabinet schrijft over de relatie tussen dat debat en de conclusies van Tampere. Ik wil echter toch graag weten wat er in de mededeling van de Commissie dit najaar komt te staan en welke gemeenschappelijke strategie er zal worden uitgewerkt door het voorzitterschap. Het is een buitengewoon belangrijk debat. Ik heb in de annotatie van de agenda in een soort ambtelijke geheimaal gelezen: Nederland acht het van belang dat het restrictieve immigratiebeleid vanuit een evenwichtig perspectief wordt gezien, waarbij verschillende aspecten, zoals internationale verplichtingen, werkgelegenheid, demografische factoren en integratie in onderlinge samenhang worden beschouwd. Wat betekent dat? Dat is volgens mij het belangrijkste onderwerp van vanavond. Ik zal kort zijn over een aantal punten op de geannoteerde agenda omdat collega's daar veel over hebben gezegd. Met betrekking tot Europol kan ik mij herinneren dat de Kamer eind vorig jaar met het kabinet gesteggeld heeft over de lijst van landen waarmee gesproken zou worden; Colombia was een voorbeeld. Uiteindelijk heeft de Kamer daar achteraf goedkeuring aan kunnen geven dankzij een gewaardeerd initiatief van collega Van Oven. Kan nu nog even worden aangegeven met welke landen precies wordt gesproken over Europol-zaken en waarop dat betrekking heeft? In de enorme hoeveelheid documenten over gegevensbescherming trof ik overigens ook een passage aan over verdachten, die in een Europol-dossier kunnen nagaan wat daar over hun eigen positie staat. Misschien is die vraag erg ingewikkeld en gedetailleerd, maar kunnen de bewindslieden daarop ingaan? Uiteraard heeft de fractie van GroenLinks terecht gevraagd naar de eventuele relatie met Echelon. Misschien kan vanavond worden onthuld of zo'n relatie bestaat.

Dan de B-punten. In het verslag over Eurojust van de vorige vergadering en in de annotatie wordt gesproken over Nederlandse bezwaren. Zijn die inmiddels opgeheven en is de discussie inmiddels in een bevredigender richting gegaan? Het is mij niet duidelijk hoe het nu concreet gaat: zal Eurojust binnenkort echt van de grond komen of niet? Over de strafrechtelijke bescherming van het milieu heeft mevrouw Albayrak terecht een aantal vragen gesteld. Ik ga nu over op de kwestie van het Europese vluchtelingenfonds. Ik heb al een aantal keren gezegd dat voor mijn fractie een combinatie van solidariteit en "al te goed is buurmans gek" voor Nederland de essentie vormt van dit fonds. Wij hoeven vanuit Nederland natuurlijk geen overmatige subsidiestroom naar de zuidelijke landen te financieren. Hoe staat het nu met de discussies over de verdeelsleutel? Het is mij niet duidelijk wat de kans van slagen is ten aanzien van een akkoord daarover. De inzet van het kabinet zou ik dus heel graag tweeledig blijven houden: enerzijds een element van solidariteit tussen noord en zuid, maar ook absoluut strijden voor de Nederlandse belangen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Hoe wil de fractie van D66 die twee belangen verzoenen? Hoe kan compensatie ofwel strijden voor het Nederlands belang gepaard gaan met de nodige investeringen in de Zuid-Europese landen?

De heer **Hoekema** (D66): Dat is het voordeel van een tweeledige strategie ofwel een "en/en"-strategie ten opzichte van een "of/of"-strategie. Je kunt in het buitenlands beleid best twee verschillende doelstellingen nastreven en proberen om daarbij een evenwichtig resultaat te bereiken door beide elementen in je positiebepaling te laten meewegen. Dat betekent dat je niet uitsluitend de nadruk hoeft te leggen op solidariteit of op het Nederlands belang. Een "en/en"-benadering is beter dan een "of/of"-benadering. Ik neem aan dat u dat met mij eens bent.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): In abstracte zin kan ik dat zeer met u eens zijn, maar bij de inrichting van een vluchtelingenfonds heb ik moeite om mij dat voor te stellen. Daarbij

zal het dan immers al gauw gaan om investeringen in een fonds die niet terugkeren naar Nederland als de doelstelling "solidariteit" zwaarder zou gaan wegen. Ik denk dan dat Nederland eerder zal investeren zonder daarvoor iets terug te zien. Ik vraag mij af hoe je die twee doelstellingen in dat vluchtelingen-fonds allebei staande kunt houden.

De heer **Hoekema** (D66): De hele EU is volgens mij gebaseerd op een combinatie van solidariteit en eigen nationaal belang. Daar is helemaal niets mis mee. In het Europees beleid wegen wij dagelijks het element van de Europese solidariteit en het nationaal belang. Ik heb geen verdeelsleutels of bedragen bij de hand om aan te tonen dat Nederland het een of het ander prioriteert, maar volgens mij gaat het heel goed samen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): In theorie ben ik het wel met u eens dat het samen zou moeten gaan, maar kunt u aangeven welke verdeelsleutel dat zou moeten opleveren in plaats van de huidige verdeelsleutel, die uitgaat van het aantal asielzoekers in een land?

De heer **Hoekema** (D66): Dat kan ik natuurlijk niet uit mijn mouw toveren, want ik ben niet de staatssecretaris van Justitie. Ik verwacht van de staatssecretaris van Justitie dat hij, als hij het met mij eens is, aangeeft welke verdeelsleutel daaruit voortvloeit die niet uitsluitend is gebaseerd op het aantal en het percentage vluchtelingen per Europees land. Ik ben dus heel benieuwd naar zijn antwoord en ik denk dat hij het met u en mij eens is.

De minimumnormen klinken wel erg minimaal; dat ben ik met de heer Eurlings eens. Ik herinner er overigens aan dat de CDA-fractie altijd heeft gezegd dat Nederland in Tampere de boot heeft gemist. Nu hoor ik de CDA-fractie – overigens terecht – kritische noten kraken over het tempo waarin een aantal aanbevelingen van Tampere worden geïmplementeerd en gerealiseerd. Er moet echter worden geconstateerd dat de uitgangspunten van Tampere op zichzelf juist waren. Ook ik heb echter vragen over de realisatie van het hele programma. Met name op het punt van de minimumnormen bij asielprocedures laat zich deze vraag

stellen: als je verder gaat dan het Vluchtelingenverdrag, waarop heeft die subsidiaire bescherming dan precies betrekking? Ik ga ervan uit dat Nederland ook zijn mannetje staat bij het materieel vorm geven van de verschillende aspecten van subsidiaire bescherming en het minimum dus een trapje hoger wil leggen dan het strikte minimum.

De heer **Eurlings** (CDA): Als de CDA-fractie ten aanzien van Tampere zegt dat haar ambitieniveau hoger had gelegen dan hetgeen bereikt is, ligt dat toch geheel in lijn met onze opmerking van nu dat de minimumvereisten waaraan het asielbeleid moet voldoen, teleurstellen en op een hoger niveau hadden moeten liggen?

De heer **Hoekema** (D66): Dat betwist ik niet, maar uw collega Verhagen heeft altijd gezegd dat Nederland in Tampere de boot heeft gemist. Dat vind ik geen juiste stelling. Je kunt zeggen dat Nederland een ambitieniveau heeft gehad en dat je met de EU via geven en nemen tot een totaalpakket bent gekomen. Het gaat nu om het zoveel mogelijk uitvoeren en naleven van Tampere, op een manier die recht doet aan het Nederlandse asielbeleid. Daarvoor heb ik ook u horen pleiten; dat deed mij heel veel genoegen.

De heer **Eurlings** (CDA): Ik ben blij dat u met ons meedenkt; dat is op zich mooie winst voor ons, maar als wij naar aanleiding van Tampere zeggen dat wij het liefst één Europees beleid hadden gehad en dat die ambitie al in Tampere niet wordt gerealiseerd omdat er wordt uitgegaan van minimumnormen, is dat één teleurstelling; als die minimumnormen nu bovendien lager blijken te zijn dan wij verwacht hadden, is dat een tweede teleurstelling. Ik ben blij met uw steun, maar ik herhaal dat ik geen enkele inconsistentie in onze lijn bespeur. Als u daar anders tegen aankijkt, krijg ik dat graag nader uitgelegd.

De heer **Hoekema** (D66): Ik ben ontzettend blij dat het CDA meedenkt met het kabinet in het streven naar een Europees asielbeleid met minimumnormen die hoger liggen dan het minimum. Dat vind ik echt pure winst. Dat is een interessante inbreng van de nieuwe CDA-woordvoerder.

Met betrekking tot punt 10 van de agenda, de visumplicht, sluit ik mij aan bij de vragen van mevrouw Halsema en Albayrak: als een derde land naar een lidstaat van de EU bepaalde claims legt naar aanleiding van het instellen van de visumplicht – daarbij spelen dus bilaterale kwesties – vind ik het te snel als de EU dat automatisch tot beleid maakt. Met betrekking tot de vluchtelingen en statenlozen sluit ik mij korthedshalve aan bij de drie vragen van mevrouw Albayrak. De voorwaarden voor de opvang van asielzoekers en het oriënterend debat vind ik weinig uitgewerkt. Gaat het inderdaad om kwesties die voor het Nederlandse beleid van belang en dierbaar zijn? Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan verruimde mogelijkheden voor arbeid van asielzoekers, de modaliteiten van de opvang, het door mevrouw Halsema genoemde punt van de Dublin-claimanten en het handhaven van de gezinseenheid. Afgezien van de korte passage in de geannoteerde agenda, ben ik benieuwd naar de inhoudelijke inzet van Nederland in dat oriënterende debat.

De gecombineerde JBZ/Ecofin-raad is nog niet genoemd. Wat gaan de bewindslieden daar eigenlijk doen en waar gaan zij het over hebben? Over valsemunterij met de euro of over andere aspecten? Kunnen wij een beetje worden bijgelicht over de onderwerpen die daar op de agenda komen? Op dat punt schiet mijn fantasie te kort, afgezien van de valsemunterij.

Op het punt van de vechthonden sluit ik mij graag aan bij de heer Eurlings. Daar kun je heel badinerend over praten, maar ik vind dit echt een onderwerp waarop de subsidiariteit van toepassing zou moeten zijn. Waarom moet dit soort kwesties in Europees verband worden geregeld? Het is letterlijk en figuurlijk wel grensoverschrijdend, maar bepaalde landen hebben eerder dan andere landen wettelijke maatregelen genomen. Laten die landen dat vooral doen. Ik vraag mij echt af wat Brussel hiermee te maken heeft.

Kan de minister iets vertellen over het nieuwe financiële instrument Cards?

Dan de nota van het voorzitterschap over bestrijding van cyber-criminaliteit. Is er voldoende kennis om de cyber-criminaliteit in Europees verband aan te pakken? Het gaat

immers vaak om zeer technologische criminaliteit. Is er ook voldoende bereidheid om dit in Europees verband aan te pakken?

De **voorzitter**: Ik wil hier als woordvoerder een paar opmerkingen aan toevoegen. Ik sluit mij aan bij de interesse voor het van de agenda afgevoerde agendapunt 2a, de overnameovereenkomst. Ik heb begrepen dat dit onderwerp op de Europese Raad aan de orde zou komen, maar ook op de agenda daarvan prijkt dit onderwerp niet. Wat is daarmee aan de hand? Agendapunt 2b gaat over het landenrapport over Roemenië. Blijft Europa vasthouden aan de daadwerkelijke invoering van het volledige EU-acquis op het gebied van justitie en binnenlandse zaken of heeft men op dit punt de neiging om af te zwakken en zaken door de vingers te gaan kijken? Het lijkt mij voor landen als Roemenië een gigantische opgave om het gehele acquis te kunnen verwerken. Ik vraag mij zeer af of dat mogelijk is. Ik verwacht daarom dat er druk bestaat om op dat punt soepeler te zijn. Ik hoor graag van de bewindspersonen dat ik daar niet gelijk in heb. De agendapunten 2c en 2d gaan over Europol. In eerste instantie gaat het over uitwisseling van informatie met Interpol en in tweede instantie om opdrachten die Europol aan landen kan geven. Heb ik het juist dat dit toch weer een opmaat is om Europol meer uitvoerende taken te geven? Als Europol een land opdracht geeft om een onderzoek te doen en via een achterdeur in feite dus toch uitvoerend werk wil doen, pleit ik ervoor dat het betrokken land het recht houdt om dat te weigeren. Als het land daartoe verplicht zou zijn, zou Europol immers een soort centrale justitieautoriteit worden. Het is de vraag of wij dat willen. Agendapunt 3 gaat over de databank voor juridische informatie. Ik vraag met name aandacht voor het voornemen tot een goede afstemming van het buitengerechtelijk netwerk voor geschillenbeslechting. Voor veel gemiddelde burgers in EU-verband zal het, wanneer de euro eenmaal is ingevoerd, voor de mogelijkheid om in België, Frankrijk of waar dan ook producten te kopen, belangrijk zijn als de geschillenbeslechting goed functioneert. De burger zal het als plezierig ervaren als je zonder risico in Frankrijk een

ijskast kunt kopen. Wat bedoelt de regering overigens met "de goede afstemming van het buitengerechtelijk netwerk"? Dat is zo'n vage, algemene term dat die waarschijnlijk te weinig geoperationaliseerd wordt. Punt 4 gaat over Eurojust, waarvoor een voorlopige voorziening wordt getroffen. Ik houd de bewindspersonen het volgende voor. Euro 2000 was een klinkend succes van samenwerking tussen Nederland en België. Het is onvoorstelbaar hoe goed op het gebied van regelgeving en samenwerking tussen de betrokken ministeries is samengewerkt. Kan dat niet als een soort recept dienen voor het aankleden van Eurojust? Hebben wij met die goede samenwerking tussen België en Nederland niet een exportproduct dat een voorbeeldfunctie kan vervullen voor wat Eurojust moet gaan worden?

Ik sluit mij aan bij de vragen over de minimumnorm inzake de asielprocedure en bij de vraag wat er gaat gebeuren bij de gecombineerde JBZ/Ecofin-raad. Wat zal daar besproken worden? Zal de witwasrichtlijn bijvoorbeeld worden besproken?

Ik besluit met drie punten. De Fransen vragen in hun stuk aandacht voor een politioneel optreden tijdens vredeshandhavingsoperaties. Dat zullen de Fransen niet zonder reden doen; daar zullen zij een plan mee hebben. Zij willen waarschijnlijk politie troepen inzetten voor vredeshandhavingsoperaties. Zijn wij daarop voorbereid? Wat is het Nederlands standpunt? Worden wij straks meegezogen door een Frans voorstel waarop wij niet meer terug kunnen komen?

Een ander punt is dat de Fransen samenwerking willen op het gebied van civiele bescherming tegen natuurlijke en technologische rampen. Betekent dat bijvoorbeeld dat er iets gedaan gaat worden om te anticiperen op "Enschede-problemen"?

Tot slot wil ik stilstaan bij de informatievoorziening. De informatievoorziening voor deze vergadering is adequaat geweest, maar ik wil het iets breder trekken. Ik ben in juli een paar dagen in Brussel geweest om daar via de permanente vertegenwoordiging te spreken met ambtenaren en leden van de Europese Commissie over hoe de JBZ-raad in Brussel wordt gezien. Ik heb de stellige indruk dat er in het traject

van het fische naar de Europese Raad veel meer kan gebeuren. De meeste fiches worden rustig beschreven. De heer Hoekema heeft er een voorbeeld van gegeven. De Commissie gaat wat onderzoeken en gaat wat voorbereiden en dan loopt er nog geen bloed uit. Het is begrijpelijk dat die fiches zo voorzichtig worden geschreven, omdat dat onderhandelingsruimte voor de ambtelijke staven geeft, maar als er dan een aantal jaren later op wat voor terrein ook een Euro-Raad komt, dan is de speelruimte voor ons als politici uitermate klein geworden. Ook om Nederland efficiënter te laten onderhandelen, pleit ik ervoor om in het traject van fische naar Euro-Raad bij grote onderwerpen meer stand-van-zakenbrieven naar de Kamer te sturen. Ik noem als voorbeeld het Gemeenschappelijk uitzettingsbeleid. Ik heb begrepen, dat er op dat terrein heel veel speelt. Ik zou mij kunnen voorstellen dat daarover voorlopige brieven naar de Kamer zouden worden gestuurd, zodat de Kamer erover kan praten en een ruggesteun kan geven om adequaat vanuit het Nederlandse belang in Europa te onderhandelen. Is dat een idee dat haalbaar is?

Minister **Korthals**: Voorzitter! Het is waar, dat er vandaag over het algemeen weinig is gezegd over de wijze waarop de informatieverstrekking is geschied. Waar er iets over is gezegd, was het over het algemeen positiever dan in het verleden het geval is geweest. Dit is ongetwijfeld een uitvloeisel van de door de Kamer aangenomen motie die indertijd door de heer Van Oven is ingediend om ervoor te zorgen dat het in Europa allemaal beter zou gaan. Wij hebben daarvoor naar ik meen in drie JBZ-raden aandacht gevraagd. Zoals bekend, is het succes daarvan neergelegd in de brief van 14 augustus jongstleden, waaruit blijkt dat in de raad duidelijk is gesproken over de manier waarop er met de stukken moet worden omgegaan. Niettemin was er nog een punt van kritiek, namelijk dat de stukken niet in volgorde van de agenda zijn aangeleverd. Het probleem is dat de agenda voortdurend wisselt. Ik weet niet precies hoe de stukken hier in de Kamer aankomen noch of de griffie ze misschien ook niet in de juiste volgorde legt. In ieder geval proberen wij de agenda zo vroeg mogelijk aan de Kamer te doen

toekomen, maar wij kunnen niet garanderen dat de agenda een dag of veertien, vijftien voor de raad al definitief vaststaat. Er komen voortdurend aanvullende agenda's.

De heer **Eurlings** (CDA): Voorzitter! De minister heeft gezegd dat de opmerkingen minder kritisch waren dan in het verleden het geval is geweest. Dat kun je als positief zien, maar dat kan ook extra reden tot denken geven. Vindt de minister dat er voldoende is bereikt op dit vlak als de dag van tevoren nog stukken worden aangeleverd? Of denkt hij dat er toch nog verdere verbetering mogelijk is in lijn met de motie van collega Van Oven?

Minister **Korthals**: Ik vind inderdaad dat er niet voldoende is bereikt. Het streven is er dan ook op gericht om de stukken zo vroeg mogelijk aan te leveren, nog binnen de termijn die daarvoor staat. Wij hebben er voortdurend aandacht voor gevraagd in Europa. En wat bleek? Het bleek dat dit punt met name in het Nederlandse parlement zo sterk speelt. Wij zijn heel netjes en heel punctueel. Men kan daar ook moeilijk wat van zeggen in Europa, maar om nou te zeggen, dat je het gevoel krijgt dat het een herkenningspunt is bij de anderen... Wat dat betreft, moet ik u helaas teleurstellen. Vandaar dat ik blij ben met wat wij wat dat aangaat tot stand hebben weten te krijgen.

Ik kom nu bij agendapunt 2b. Gevraagd is wat de stand van zaken is op het terrein van de rule of law in Roemenië en hoe die wordt gecontroleerd. Wij hebben daar de groep Collectieve evaluatie voor. Die speelt een bijzonder centrale rol bij het vaststellen van hoe het staat met de rule of law in de kandidaat-lidstaten. Wat valt daar precies onder? Daaronder vallen zaken als: Is er een onafhankelijke rechterlijke macht? Hebben de mensen toegang tot de rechterlijke macht? Is er een integere rechter? Hoe zit het met het openbaar ministerie? Is er een integere politie? Die voorwaarden zijn overigens allemaal vastgelegd in Kopenhagen. Daaraan moet worden voldaan. Laat ik heel duidelijk zijn, met name in de richting van heer Vos. Het is natuurlijk wel zo, dat wij vasthouden aan de minimumstandaarden die daarvoor zijn gesteld. Ik ga ervan uit dat andere landen dat ook doen. Wij weten niet

hoe het in de toekomst zal lopen, maar ik ga ervan uit dat de kandidaat-landen in staat zullen zijn om te voldoen aan de vereisten die op dit terrein worden gesteld.

De heer **Hoekema** (D66): Voorzitter! Dit is een heel logisch en politiek correct antwoord van de minister van Justitie. Er zijn weinig en zeer algemene criteria voor vastgelegd in Kopenhagen. De Commissie onderhandelt over het acquis communautaire. Het is voor de burger van Europa een heel belangrijk terrein. Er zit natuurlijk een zekere discretie in wat je op het einde van de rit goed- of afkeurt bij die landen. Er zal nog een heel politiek oordeel bij komen met misschien wel oneigenlijke elementen, zoals of wij landen er snel bij willen hebben of niet. Mijn vraag is eigenlijk of de Algemene Raad uiteindelijk de eindtoets doet over het hele onderhandelingsacquis of dat de JBZ-raad nog met een deeladvies komt over het acquis dat relevant is.

Minister **Korthals**: Er komt een JBZ-evaluatie. Die is ook nodig om er duidelijkheid over te krijgen. Daar wordt over gesproken, maar het is inderdaad de Algemene Raad die uiteindelijk de beslissing hierover neemt. Er is dan natuurlijk altijd sprake van inzicht in het wel of niet aan de eisen voldoen van landen. In dat verband zijn de rapportages erg belangrijk. Wij komen er dus als JBZ-raad nog aan te pas, maar het eindresultaat wordt door de Algemene Raad bepaald.

De heer **Eurlings** (CDA): In verband met Roemenië herhaal ik mijn eerdere algemene vraag welke specifieke aandacht er eigenlijk wordt besteed aan de daadwerkelijke implementatie en uitvoering van het acquis. Ik vraag dit mede naar aanleiding van het feit dat er in de nota van het Frans Voorzitterschap niets wordt vermeld over de echte uitvoering van die maatregelen. En daar gaat het in de praktijk om.

Minister **Korthals**: Ik heb zelf de indruk, dat Roemenië nog niet zover is. Het is ook niet het land dat het eerst in aanmerking komt voor toetreding. Het zit in de tweede fase. Het gebeurt dus allemaal wat later.

De heer **Eurlings** (CDA): Het gaat om de algemene lijn bij kandidaat-

lidstaten. Wordt er alleen gekeken naar verandering van wetgeving of ook of men in staat is tot het daadwerkelijk uitvoeren ervan? Zoals gezegd, wordt in de nota van het Frans Voorzitterschap de mogelijkheid van het echt uitvoeren niet als eis vermeld. In contacten met de Commissie is bevestigd dat dat geen eis is die op dit moment wordt gesteld.

Minister **Korthals**: Voorzover mij bekend, wordt in de JBZ-evaluatie wel degelijk de uitvoering in ogenschouw genomen, maar ik weet niet welke informatie u inmiddels uit Brussel heeft gekregen. Het pleit ervoor om in Nederland te blijven. Voorzitter! Gevraagd is of Europol zicht heeft op het door Interpol naleven van door de raad van bestuur gestelde voorwaarden en wat de betekenis is van die voorwaarden. De raad van bestuur van Europol heeft vijf voorwaarden genoemd die in de geannoteerde agenda zijn vermeld. De naleving van de voorwaarden 1 en 4 kan per geval worden getoetst. Voorwaarde 5 moet deel uitmaken van bepalingen van de overeenkomst. Ten aanzien van de voorwaarden 2 en 3 geldt dat het rapport van het gemeenschappelijk controleorgaan ook een globaal oordeel geeft over de praktijk bij Interpol ten aanzien van data-protectie. Daarop is het vertrouwen ten aanzien van Interpol gebaseerd. De randvoorwaarden van de raad van bestuur zijn in feite het onderhandelingsmandaat van de directeur van Europol.

De **voorzitter**: Ik heb al gevraagd of dit misschien een opmaat is voor een toch executieve taak van Europol. Ik kan mij namelijk het volgende voorstellen. Er komt bij Europol een signaal binnen over een of andere misstand. Wat doet Europol? Dat gaat de bestanden van Interpol raadplegen en geeft op basis van de daar gevonden informatie een land opdracht om een onderzoek te doen. Dat is straks mogelijk op basis van agendapunt 4. Dat land, een braaf land in Europees verband, kan dat bijna niet weigeren. Dat wordt naar Europol teruggespeeld en ondertussen is Europol toch uitvoerend bezig.

Minister **Korthals**: Nee, want dan is Europol bezig in strijd met het mandaat. Als Europol een van de

landen om een onderzoek vraagt, dan zal dat land, indien het dit onderzoek niet wil doen, zijn afwijzing moeten motiveren. Dat is althans de inzet van de Nederlandse regering. Dat betekent niet, dat als die motivering er is, dat land het recht heeft om het vervolgens terug te verwijzen naar Europol. Wij zijn het er vooralsnog allemaal over eens, dat Europol uitsluitend ondersteunend is en geen executieve bevoegdheden moet hebben.

De heer **Eurlings** (CDA): Ik heb er nog een korte vraag over. Ik moet mij wederom op de vrije pers beroepen, dus er zou weer sprake kunnen zijn van een canard, maar dat zal wel niet. Er staat in een artikel in de Staatscourant duidelijk vermeld, dat alle andere EU-lidstaten verdragswijziging niet nodig vinden om deelname van Europol aan gezamenlijke onderzoeksteams mogelijk te maken. Waarom blijft Nederland vasthouden aan verdragswijziging?

Minister **Korthals**: Wij blijven daar niet aan vasthouden. Wij zullen ermee akkoord gaan dat Europol onderzoeken kan entameren, maar de Nederlandse regering stelt voor, vast te leggen dat, wil het enige zin hebben, een land zo'n verzoek niet zomaar naast zich neer kan leggen, maar afwijzing zal moeten motiveren.

In de richting van mevrouw Halsema merk ik op dat Europol niet met andere organisaties dan Interpol over samenwerking zal onderhandelen. Europol mag samenwerken met de politiediensten en de justitiële autoriteiten van de vijftien lidstaten. Europol kan en mag alleen samenwerken met andere landen en niet-EU-instellingen op basis van een door de raad goedgekeurde overeenkomst. Europol kan dus niet maar eigener beweging met alles en iedereen een samenwerking aangaan.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb nog een andere vraag gesteld, namelijk over de controle op het wissen van gegevens door Interpol. Op welke manier zal dat van de Europese Unie uit worden gecontroleerd?

Minister **Korthals**: Er komt een overeenkomst tussen Interpol en Europol. Daarin staat precies wat wel

en niet mag. Gaan wij er op voorhand van uit dat Interpol zich daar niet aan zal houden, dan moeten wij die overeenkomst niet sluiten. Blijkt naderhand dat Interpol zich er op enigerlei wijze niet aan houdt, dan is het een onbetrouwbare partner. Ik wijs er wel op dat de Nederlandse politiediensten al informatie uitwisselen met Interpol. Het is dus al een standaardzaak.

De heer **Hoekema** (D66): Is de minister in staat nog even het lijstje te reproduceren van landen waarmee op basis van de overeenkomst wordt samengewerkt?

Minister **Korthals**: Dat zijn op zichzelf alle EU-landen.

De heer **Hoekema** (D66): Plus nog daarbuiten?

Minister **Korthals**: Op die vraag komt nog een antwoord.

De heer **Hoekema** (D66): Mijn andere vraag was of je als je door Europol wordt verdacht, recht hebt op inzage in het Europol-dossier dat over jou als verdachte is opgesteld. Deze vraag is misschien wel erg gedetailleerd, maar het antwoord lijkt mij toch van belang. Het gaat dan om verdachtenbescherming.

Minister **Korthals**: Europol is alleen ondersteunend. Als Europol je verdenkt, geschiedt de opsporing door een nationale politiedienst. Het Europol-dossier zit dan dus in het dossier van de nationale politiedienst.

Ik kom bij de slachtofferzorg en stel voorop dat uit recente onderzoeken blijkt dat Nederland samen met het Verenigd Koninkrijk en Noord-Ierland het meeste doet aan slachtofferhulp. Met het stuk dat er nu ligt, kunnen wij instemmen op voorwaarde dat niet alleen schadevergoeding verkregen kan worden via een strafrechtelijke procedure, maar ook via een civielrechtelijke procedure. Zo hebben wij het in Nederland nu eenmaal geregeld. Mevrouw Halsema wil gebruikmaken van een motie die nog niet is aangenomen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Jawel, hoor. Die is met ruime meerderheid aangenomen, maar u was er niet zo gelukkig mee en

daarom heb ik u er even aan herinnerd.

Minister **Korthals**: U wilt gratis rechtsbijstand voor slachtoffers van ernstige misdrijven, zoals wij in Nederland al moeten gaan geven, zei u. Mijn idee is dat wij dit in Nederland niet moeten gaan doen, maar daarover komt een notitie. Voor het overige hebben slachtoffers van buitenlandse afkomst in Nederland hetzelfde recht op gefinancierde rechtsbijstand. Hebt u er enig idee van wat het de overheid zal kosten als inderdaad iedereen gratis rechtsbijstand krijgt?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): In de motie is daarmee rekening gehouden. Er is een beperking aangebracht: het gaat alleen om de slachtoffers van ernstige geweldsmisdrijven.

Minister **Korthals**: Dat zijn er ook al veel, kan ik u verzekeren.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik kan mij voorstellen dat het een kostenpost is, maar het is ook een nobel doel. Nog afgezien van de notitie waarmee de regering komt, wijs ik erop dat er een Kameruitspraak ligt.

Minister **Korthals**: Die Kameruitspraak tendeert wel in de richting die u noemt, maar gaat over het voeren van een discussie op basis van een notitie. Er is geen Kameruitspraak dat er gratis rechtsbijstand moet komen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik geloof dat ik de motie anders geïnterpreteerd heb.

Minister **Korthals**: Dat is de interpretatie die ik er destijds aan gaf.

Waarom is Nederland voorstander van een voorlopige eenheid? Wij zijn geen voorstander van een voorlopige eenheid. Wij zien liever dat de energie wordt gestoken in Eurojust. Andere landen vinden kennelijk dat dit niet in één stap kan en willen een voorlopige eenheid. Het huidige voorstel maakt voldoende onderscheid tussen de taken van het Europese justitiële netwerk (EJN) en de voorlopige eenheid; dat is van het allergrootste belang. Ik denk dat wij ons niet moeten blijven verzetten tegen een voorlopige eenheid, want

dan distantiëren wij ons van de rest van Europa, terwijl wij in feite vinden dat zoiets er moet komen. Onze inzet was eigenlijk dat het er sneller en directer moest komen, dus niet via de tussenweg van een voorlopige eenheid, maar kennelijk denkt men dat dit niet haalbaar is.

Mevrouw Halsema vroeg wat de meerwaarde van de voorlopige eenheid is ten opzichte van het EJN. Dit is een netwerk van justitiële contactpunten uit de lidstaten dat het leggen van contacten tussen de bevoegde autoriteiten of diensten vergemakkelijkt. De contactpunten wisselen ook informatie uit over juridische en praktische gegevens. Het EJN houdt zich vooral bezig met de coördinatie van de justitiële samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Bij de voorlopige eenheid staat centraal de coördinatie met betrekking tot strafrechtelijke vervolging van georganiseerde criminaliteit met een grensoverschrijdend karakter. Dit omvat dus meer dan wat het EJN doet. Hiermee is de meerwaarde van de voorlopige eenheid gegeven; deze is gewoon een voorloper van Eurojust.

De nationale leden van de voorlopige eenheid opereren conform de eigen nationale wetgeving. Hiermee is de juridische grondslag voor hun optreden gegeven. Het is ook de vraag of al die mensen gezamenlijk in een bepaalde plaats moeten gaan zitten; er wordt aan Brussel gedacht. Misschien is het beter dat zij vanuit de eigen omgeving opereren, onderling contact houden en nu en dan bijeenkomen. Voor mij heeft het laatste de voorkeur, maar hierover moet nog gesproken worden.

De **voorzitter**: Ik heb als voorbeeld de Nederlands-Belgische samenwerking genoemd. Ik ben de mening toegedaan dat hiermee een voorbeeldfunctie kan worden vervuld in de Europese Unie. Ik vraag de minister of hij deze mening deelt en of hij kans ziet om het succes dat zich op vele fronten heeft voorgedaan, uit te dragen.

Minister **Korthals**: Ik ben het er met u over eens dat het redelijk goed daarmee gaat, maar wij moeten het niet overdrijven. Het is wel een belangrijke stap in de goede richting en geeft aan dat wij veel meer moeten samenwerken op justitieel gebied. In die zin kan het een

voorbeeld zijn voor de gehele Europese samenleving.

Ik kom bij punt 6, de strafrechtelijke bescherming van het milieu. Hierover zal een oriënterend debat worden gevoerd. Het is lastig, verschillen te noemen tussen het Verdrag van de Raad van Europa en datgene wat nu voor ogen staat. Op het eerste gezicht valt er niettemin een verschil op. Het Verdrag bevat een bepaling om in bepaalde gevallen culpose milieuovertredingen als strafbare feiten aan te merken, los van de vraag of er een administratiefrechtelijk voorschrift zoals een vergunning is overtreden. Wel moet er dan sprake zijn van het duchten van gevaar voor ernstig letsel. In het ontwerp kaderbesluit is er alleen sprake van een strafbaar feit in de gevallen waarin een wederrechtelijke gedraging heeft plaatsgevonden. Het Verdrag lijkt dus te kiezen voor een minder grote zogenaamde administratieve afhankelijkheid van het strafrecht. Wij willen de zaken die in het Verdrag zijn vastgelegd, boven water houden. Wij willen niet dat het in het kaderbesluit minder wordt geregeld dan in het Verdrag van de Raad van Europa. Het probleem blijkt te zijn dat een heleboel landen dit Verdrag nog niet heeft ondertekend. Ons streven is erop gericht, dat tot stand te brengen.

De heer **Eurlings** (CDA): Is dat de enige meerwaarde van dit voorstel boven datgene wat door de Raad van Europa besloten is?

Minister **Korthals**: Er is in feite geen meerwaarde van het kaderbesluit. Misschien is het iets wat wij gezamenlijk kunnen bereiken. Wij streven ernaar dat er in dat kaderbesluit in ieder geval komt te staan wat er in het Verdrag van de Raad van Europa staat. Zo niet, dan proberen wij de landen ertoe te bewegen, in ieder geval het Verdrag te ondertekenen. Of dit haalbaar is, moet blijken. Daarom spreken wij er oriënterend over.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Dat zou rechtsongelijkheid in de hand werken. De landen die het Verdrag van de Raad van Europa hebben ondertekend, zouden aan meer gehouden zijn dan de andere landen. Hierin zit een differentiatie, die niet wenselijk is.

Minister **Korthals**: Ik ben het volledig met u eens: dat is niet wenselijk. In wezen zouden alle landen het Verdrag moeten ondertekenen, en ratificeren. Ik kom bij de agressieve honden. Ik heb ooit het woord gevoerd over pitbullterriërs en voel wel wat voor het standpunt dat verschillende sprekers hier naar voren hebben gebracht: pas ervoor op om dit soort zaken in Europees verband te regelen. Ik zie echter tot mijn schrik dat wij een andere inzet hebben. Echelon is een moeilijk punt. De Nederlandse regering kan noch bevestigen noch ontkennen of Echelon bestaat. Het Europees Parlement heeft een onderzoek gestart om vast te stellen of landen van de EU inlichtingendiensten zodanig inzetten dat hiermee concurrentieverhoudingen op de internationale markt verstoord worden. Ik denk dat dit punt in de nabije toekomst van belang wordt. Ik heb begrepen dat de Kamer ermee bezig is en hierover hoorzittingen wil houden. Een en ander komt ook aan de orde tijdens de bespreking van het jaarverslag van de BVD in de commissie IVD met de minister van Binnenlandse Zaken. Dit is eigenlijk het enige punt dat de minister van Binnenlandse Zaken had moeten behandelen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik laat even in het midden of dit inderdaad de exclusieve verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken is. De regering wil ontkennen noch bevestigen dat Echelon bestaat. Wil dit zeggen dat de regering het niet weet of dat de regering het niet wil zeggen?

Minister **Korthals**: De Nederlandse regering kan noch bevestigen noch ontkennen of Echelon bestaat. Dat is het standpunt. Wij komen er heus nog over te praten.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Dat is een dubbele ontkenning, dus bestaat het.

Minister **Korthals**: Nee, het is geen dubbele ontkenning.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Dan rest de vraag of er geen reden is voor verder onderzoek op dit moment.

Minister **Korthals**: Neemt u van mij

aan dat wij ons oriënteren op dit punt.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Hoe verleidelijk het ook is om hierover grapjes te maken, ik herhaal mijn vraag. Ik wil er gewoon duidelijkheid over: weet de regering het niet of wil de regering het niet zeggen?

Minister **Korthals**: Dit moet ik echt spelen via de vaste commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten.

De **voorzitter**: Het staat voor volgende week op de agenda.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Bedoelt u de besloten commissie?

De **voorzitter**: Nee, het jaarverslag van de BVD.

Minister **Korthals**: Over de card kan ik de heer Hoekema tot mijn spijt geen antwoord geven. Ik zal er nog naar kijken. Cybercrime wordt zowel in VN-verband als in Europees verband sterk aangepakt. Bovendien kan ik zeggen dat Nederland hierin het voortouw neemt.

De **voorzitter**: Wetende dat over de onderwerpen op de agenda wekelijks gesproken en onderhandeld wordt, heb ik de suggestie gedaan dat de minister in het traject vanaf het fiche naar de JBZ-raad of andere raden meer voorlopige berichten stuurt, zodat de Kamer betrokken blijft bij de resultaten van onderhandelingen en in de wetenschap dat er onderhandeld behoort te worden, beter op de hoogte is en zelfs op een aantal punten om een oordeel gevraagd kan worden.

Minister **Korthals**: Wij geven over het algemeen heel ruim informatie over de agenda. Alvorens er besluiten worden genomen, hebben wij contact met het parlement. Wij moeten niet te veel met handen en voeten gebonden zijn als wij gaan onderhandelen. Dit neemt niet weg dat wij altijd proberen, zoveel mogelijk informatie in een vroeg stadium naar de Kamer te zenden. Wij kunnen echter niet alles naar de Kamer zenden wat er in het voortraject gebeurt, om de doodeenvoudige reden dat stukken telkens worden gewijzigd en volledig

worden veranderd. Ik weet zeker dat wij dan ongelooflijk veel algemeen overleg met de Kamer zullen hebben. Dat lijkt mij niet erg nuttig.

De **voorzitter**: Het staat de Kamerleden ook vrij om via de Brusselse contacten de minister meer te bevragen inzake de voorlopige berichten over de staat van de onderhandelingen. Ik zou het prettig vinden als de regering hier mede het initiatief toe wil nemen, maar als dat niet gebeurt, zal de Kamer het zelf doen.

Minister **Korthals**: Wij denken erover na.

Staatssecretaris **Cohen**: Voorzitter! De inzet van het voorzitterschap is om het dossier van het vluchtelingenfonds tijdens de komende raad af te ronden. De aan de orde zijnde tekst is daarbij het uitgangspunt. Er is nog heel wat gesteggel over de verdeling van de financiën. De vraag is wat het belangrijkste is: de solidariteit of het financieel belang. De solidariteit heeft twee kanten. Een aantal lidstaten besteedt al sinds vele jaren aanzienlijk meer aan de opvang van vluchtelingen dan andere landen. Met het oog op de solidariteit mogen wij de andere landen daar best op aanspreken.

In het voorstel zijn zowel de solidariteit als het financieel belang verwerkt. Aan de ene kant wordt gefinancierd naar rato van het aantal inwoners. Aan de andere kant is er een vaste voet. Het Nederlandse tussenvoorstel is om de vaste voet af te bouwen. De landen die tot nu toe nog niet zoveel aan de opvang hebben gedaan, kunnen het geld dat dan vrijkomt, gebruiken om te investeren in voorzieningen. Ik voeg daar onmiddellijk aan toe dat het totale bedrag van het fonds in vergelijking met de werkelijke kosten van de opvang van vluchtelingen in Europa in het niet valt. Het belang van het fonds is dat een stapje wordt gezet in de richting van het zo snel mogelijk tot stand te brengen Europese asielprocedure.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Met de afbouw van de vaste voet wordt het solidariteitsprincipe ondermijnd.

Staatssecretaris **Cohen**: Wij achten het van het grootste belang dat de

landen die tot nu toe zeer weinig hebben gedaan aan de opvang nu solidair zijn met de landen die al zoveel op dit terrein hebben gedaan. U zegt dat wij solidair moeten zijn met de landen die nog niets hebben, zodat daar voorzieningen in het leven geroepen kunnen worden. Het standpunt van Nederland en een aantal noordelijke landen is echter om die andere landen meer te laten bijdragen dan tot nu. Vandaar de nadruk op de financiering naar rato van het aantal inwoners.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik mis in uw betoog de noord-zuidverdeling. De landen die tot nu toe weinig aan het asielbeleid gedaan hebben, staan ook te boek als veel minder welvarend dan Nederland.

Staatssecretaris **Cohen**: Het is zo langzamerhand de vraag of die redenering nog steeds opgaat. Overigens wordt ook dit buitengewoon sterk gerelativeerd door de omvang van het fonds.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Er is nog een reden om te pleiten voor financiering naar rato van het aantal inwoners. De zuidelijke landen fungeren veelal als transitland. Er is geen incentive voor die landen om daar een oplossing voor te vinden. Als zij medeverantwoordelijk worden voor het probleem, worden zij gestimuleerd om het transitprobleem op te lossen.

Staatssecretaris **Cohen**: Ik vraag mij af of dit over de band van dit fonds gespeeld moet worden. Ik denk dat deze kwestie apart beoordeeld moet worden.

De heer **Eurlings** (CDA): Hoe groot is de kans van slagen van het Nederlandse voorstel? Op welke termijn komt er nu schot in deze zaak?

Staatssecretaris **Cohen**: De inzet van het Franse voorzitterschap is dat er deze week besluitvorming over het fonds plaatsvindt. Ik hoop dat het ook echt lukt. Er is iedereen veel aan gelegen om nu werkelijk een stap in de goede richting te zetten.

De heer **Eurlings** (CDA): Krijgt het voorstel van Nederland brede steun? Of is Nederland bereid daarvan af te

zien om de oplossing in zicht te brengen?

Staatssecretaris **Cohen**: Dit compromis dat al enige tijd geleden naar voren is gebracht, heeft nu enige vaart gekregen. Wij moeten afwachten of dit de sleutel is die het verdere probleem tot een oplossing brengt. Tot nu toe heb ik niet de neiging om te denken dat dit niet het geval is, maar je weet nooit hoe het afloopt.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): De instelling van een Europees vluchtelingenfonds is een zeer principiële keuze. Wij onderschrijven die en menen dat de hoogte van het bedrag ter discussie moet staan. De inzet van de regering moet zijn, dit bedrag te verhogen.

Staatssecretaris **Cohen**: Deze principiële discussie moeten wij toch zien in het licht van het bedrag waar het om gaat, namelijk 28 mln. ecu. De desbetreffende landen kunnen hiervan geen infrastructuur opbouwen, overigens ook niet als wij er een nul achter zetten.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Met dit bedrag is ook geen compensatie mogelijk. Die relativering moet u dan ook aanbrengen.

Staatssecretaris **Cohen**: U heeft gelijk dat het van belang is om de uitgangspunten nog eens ter discussie te stellen. Het is nodig dat de landen die nog geen infrastructuur hebben deze opbouwen. Dit geldt te meer nu een aantal landen al gedurende tal van jaren op grote schaal vluchtelingen hebben opgevangen. De Nederlandse regering wil dat de landen die al die jaren weinig hebben gedaan in het licht van de Europese asielprocedure op dit punt initiatieven te nemen. In antwoord op een vraag van mevrouw Albayrak zeg ik dat het besluit niet verbindend is omdat de financiering niet plaatsvindt uit nationale begrotingen maar uit de Europese begroting. Ik heb bij interruptie al aangegeven dat het document er echt nog niet is. Zodra het beschikbaar komt, zal het aan de Kamer worden toegestuurd. Ik begrijp dat de desbetreffende publicatie vragen oproept, maar mij is alleen bekend dat het document de komende week door de Commissie tijdens de JBZ-raad gepresen-

teerd wordt. Er is geen sprake van dat de regering slim wil zijn door het document niet aan de Kamer toe te sturen.

Er is gevraagd naar de inzet van de discussie over het document. Die inzet is gerelateerd aan de voorwaarden voor opvang van asielzoekers. Daarover zal een oriënterend debat gevoerd worden. Het is nog te vroeg om daar gedetailleerd over te spreken. Het ligt voor de hand dat de inzet van de regering ten aanzien van de minimumnormen en van de voorwaarden voor opvang van asielzoekers overeenkomt met de wijze waarop een en ander in Nederland is geregeld. Wij willen de punten die in onze systematiek van belang zijn, benadrukken. Dan komt er vanzelfsprekend betrekkelijk snel een debat over de vraag wat er ten behoeve van het compromis kan vervallen. Dat zullen wij dan ook uitvoerig met de Kamer bespreken.

De heer **Eurlings** (CDA): Ik begrijp dat er afgelopen week geen sondering richting Brussel heeft plaatsgevonden in verband met de herkomst van de gedetailleerde berichtgeving. Ik ga ervan uit dat er nog helemaal geen informatie over het document is ontvangen. Voor het CDA staat als een paal boven water dat de regelgeving in Europa moet convergeren. De inzet moet één procedure zijn. Mochten die minimumnormen werkelijk zo minimaal zijn, dan is het gevaar groot dat andere landen die als maximum zullen hanteren. Hoe wil de staatssecretaris dit tegengaan? Wil hij met alle kracht proberen, de normen te verhogen?

Staatssecretaris **Cohen**: U geeft heel aardig het dilemma aan waar niet alleen de Nederlandse regering voor komt te staan, maar ook uw fractie. U formuleerde twee uitgangspunten die niet verenigbaar zijn. Aan de ene kant is er het belang van één Europese procedure en aan de andere kant het belang van hogere normen. Als beide niet te verenigen zijn, moeten wij een keuze maken. Daar is het nu overigens nog veel te vroeg voor, want eerst moeten wij afwachten hoe die normen in elkaar steken. Wat ons betreft, zijn de minimumnormen een opstapje naar één gemeenschappelijke asielprocedure. Regering en Kamer zullen het in elk geval daarover eens zijn. Landen

kunnen boven de minimumnormen gaan zitten. Dat is echter weer in strijd met de convergentiegedachte. Hiermee is het debat van de komende tijd aardig geschetst.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Zal Nederland in alle opzichten de minimumnormen wel halen? De Commissie stelt dat elke asielzoeker het recht heeft op een individueel interview en een individuele beoordeling van het asielverzoek. Ik verwijs naar de nieuwe Vreemdelingenwet, waarin imperatief wordt...

Staatssecretaris **Cohen**: In uw interpretatie. Ik ben geneigd, te zeggen dat ook onder de nieuwe wet iedere asielzoeker een individuele beoordeling krijgt. Dat spreekt ook vanzelf omdat de wet anders in strijd is met het Verdrag van Genève.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Dit gaat vrij specifiek over het amendement-Kamp c.s. Ik meen dat er ook bij de fracties in de Eerste Kamer veel vragen leven over de eventuele strijdigheid met dit verdrag. Ik sta in mijn interpretatie niet alleen. Ik weet mij in dezen gesteund door allerlei maatschappelijke organisaties. Mijn vraag of Nederland aan die minimumnormen kan voldoen, is zeker legitiem.

Staatssecretaris **Cohen**: Het is verleidelijk om op dit punt door te gaan, maar dat is in dit kader niet de bedoeling. Ik ben overigens hierover nog in debat met de Eerste Kamer. De vraag is wel gesteld, maar het antwoord is nog niet gegeven. Ik hoop dat dit volgende week beschikbaar komt.

De inzet van de regering is uiteraard het Nederlandse beleid. Als in een enkel geval de minimumnormen hoger zijn dan bij ons, zal ik ervoor pleiten om deze te verlagen. Dat vloeit logischerwijs voort uit hetgeen ik al heb gezegd. Ik kan mij echter nauwelijks voorstellen dat dit zal voorkomen.

De heer **Eurlings** (CDA): Er wordt ingezet op de normen die wij in Nederland hebben. Als de minimumnormen een stuk lager uitkomen, omdat het gevaar reëel is dat andere landen deze toch als een soort standaard gebruiken, werkt de beïnvloeding dan ook andersom? Passen wij onze normen, met het oog op het streven naar één

Europese procedure, dan aan aan de rest van Europa?

Staatssecretaris **Cohen**: Dit is een stel-nu-eens-dat-vraag. Wij zijn er zelf bij. Ongetwijfeld komen wij voor de beantwoording van dit soort vragen te staan en dan zullen wij die afweging moeten maken. De vragen die in uw betoog naar voren kwamen – wat gebeurt er, welke consequenties heeft dat voor Nederland en voor andere landen en voor een gezamenlijke procedure als je het niet doet – zullen wij onder ogen moeten zien. Het gaat nu om de inzet van de onderhandelingen. Wij zullen vervolgens ons uiterste best doen om wat wij in Nederland niet voor niets zo hebben geregeld, zo goed mogelijk naar voren te brengen om andere landen daarvoor te werven. Ik ontloop de vraag, omdat ik het te vroeg vind om daarop al een antwoord te geven.

Voorzitter! Ik wil niet verhelen dat het niet eenvoudig is om de vragen bij punt 10 te beantwoorden. De eerste betref de situatie als één land toch weer de visumplicht wil instellen. De redenering is gevolgd dat, als er zeer bijzondere omstandigheden zijn waardoor een land weer een visumplicht wil instellen, de andere landen dat uit een oogpunt van solidariteit ook zullen moeten doen. Het is namelijk voor een land dan onmogelijk om een visumplicht in te stellen, omdat deze buitengewoon simpel te omzeilen is, namelijk via het vrije verkeer via een ander land. Je kunt je afvragen of bij zo'n maatregel alle andere landen onder één land moeten "lijden". Wij willen dat er op den duur een gezamenlijk Europees visumbeleid tot stand komt en je moet dan ergens beginnen. Als dat niet op deze manier gebeurt, is het de vraag op welke manier dan wel. Om die reden is voor deze opzet gekozen. Voorzitter! Naar het tweede en derde punt moeten wij goed kijken. Ik kan de consequenties daarvan met de gegevens die ik hier voor handen heb, niet goed overzien. Dat is niet zo erg, omdat de tekst van de verordening na de bespreking van 28 september opnieuw zal worden behandeld in een werkgroep of in het strategisch comité. Ik zeg toe dat de punten die hier aan de orde zijn gesteld, goed bekeken zullen worden. Op basis daarvan zullen wij ons standpunt bepalen. Op dit

ogenblik zijn er geen consequenties voor de verordening.

Voorzitter! De heer Eurlings vroeg naar de update van de grensbewaking van Griekenland. De bezoekencommissie gaat volgende week naar Griekenland. In november komt het herziene rapport aan de orde.

Ten aanzien van de vraag van mevrouw Halsema over agendapunt 2a kan ik niet anders dan constateren dat dit inmiddels is goedgekeurd. Ik wijs erop dat het om een niet-verbindend onderhandelingsmandaat gaat. Het onderwerp is al aan de orde geweest bij de voorbespreking van de vergadering van de JBZ-raad van 29 mei jongstleden.

Ten slotte maak ik nog een opmerking naar aanleiding van de bijdrage van de heer Hoekema over het debat in Nice over migratie aan de hand van het document van de vorige Franse minister van Binnenlandse Zaken. Dit punt is ook bij de algemene beschouwingen aan de orde geweest. Van de zijde van de regering is toen gezegd dat het goed is dat het debat, gegeven de nieuwe situatie, gestart is. Daaraan heeft het stuk van Chevènement zeker bijgedragen. Wij zullen dit debat in Nederland voeren, maar zeker ook in een Europese context. Voorzover ik het debat nu kan overzien, ben ik geneigd – ik loop daarmee op het debat vooruit – te denken dat de wijze waarop wij tot nu toe met het gehele vraagstuk omgaan, niet veel afwijkt van hetgeen waar wij nu mee te maken hebben.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Voorzitter! De staatssecretaris zegt dat er op een later moment nog gelegenheid is om op agendapunt 10 terug te komen. Is dat een moment waarop de Kamer nog invloed kan uitoefenen? Ik heb zo mijn bedenkingen over de beantwoording van het eerste punt. Ik wil het nog eens bezien, maar dan moet er nog wel de gelegenheid zijn om dit integraal te behandelen.

Staatssecretaris **Cohen**: Ja.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Eind augustus heeft er in The Herald Tribune een artikel gestaan over het bewust doorlaten door Servië van Chinese immigranten, als een soort ruil.

De **voorzitter**: Dit punt maakt op

generlei wijze deel uit van de agenda.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Ik ga ervan uit dat er op de JBZ-raad een soort rondvraag is.

De **voorzitter**: U had dit fundamentele punt in eerste termijn moeten behandelen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Ik zorg er wel voor dat dit punt op een andere manier bij de JBZ-raad komt.

De heer **Eurlings** (CDA): Voorzitter! Mijn vraag aan de minister over het programma van het Frans voorzitterschap is nog onbeantwoord. Het stuk is wel toegevoegd, maar het staat niet op de agenda. Ik heb gevraagd of het nu wel of niet besproken wordt. Als het al besproken is, wanneer is dat dan gebeurd en wat was daarbij de insteek van de Nederlandse regering? Bij de belangrijkste actielijnen van het Franse voorzitterschap staat vermeld: het Frans voorzitterschap zal voortgang bij het uitbreidingsproces nastreven en er daarbij in het bijzonder op letten dat de kandidaat-lidstaten het acquis van de Unie op JBZ-gebied overnemen. Het gaat hierbij met name om de implementatie en de uitvoering. Dat is een kerndiscussie bij de toetreding. Wil de minister zich ervoor inzetten dat dit wordt toegevoegd?

Er zijn heel wat actiepunten die terugslaan op de uitvoering van de conclusies van Tampere. Ik herhaal daarom mijn verzoek of in de toekomst bij elk AO ter voorbereiding van de JBZ-raad kan worden aangegeven hoe het staat met de voortgang en de uitvoering van de aanbevelingen en conclusies van Tampere, welke vertragingen er zijn en wat daarvan de achtergronden en consequenties zijn. Bij de erkenning van rechterlijke beslissingen is het vaak onduidelijk hoe deze zich met de afspraken van Tampere verhouden. Die duidelijkheid is in het vervolg dan bij voorbaat gegeven.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter! Ik ben bang dat wij het niet eens zullen worden over het vluchtelingenfonds. De vraag is of positieve of negatieve prikkels gegeven worden aan de zuidelijke landen. Ik heb uit de pedagogiek begrepen dat het beter is, positieve prikkels te geven.

Staatssecretaris **Cohen**: Maar dat moeten de zuidelijke landen ook doen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): De vraag is wie hier wie moet prikkelen. De meest interessante opmerking van de avond vond ik die van de minister van Justitie over Echelon: wij kunnen het ontkennen noch bevestigen. Ik ben zeer benieuwd waar de regering volgende week in het algemeen overleg over het jaarverslag van de BVD mee komt. Ik hoop dat daarover in het openbaar met de Kamer van gedachte gewisseld zal worden. Ik heb al mijn beklag gedaan over de mate van vertrouwelijkheid van rapportages onder agendapunt 2a en 2b. Ik heb gevraagd of die mate van geheimhouding noodzakelijk is en, als dit voortkomt uit een Europese verplichting, de Nederlandse regering zich dan hard wil maken voor een grotere mate van openbaarheid.

Wij blijven het onevenredig zwaar vinden dat er ten aanzien van de visumplicht een automatisme geldt, te meer omdat er een gewone procedure gevoerd kan worden inzake een visumplicht voor bepaalde landen. Het is dus niet noodzakelijk. Volgens mij moet er de komende dagen een besluit worden genomen op de ontwerpverordening, althans zo staat dit in de geannoteerde agenda. Ik wil dat de Kamer in de gelegenheid wordt gesteld om, als dat zo is, een voorbehoud bij de ontwerpverordening te kunnen maken, want het is te laat als dat bij een definitieve verordening moet gebeuren.

De heer **Hoekema** (D66): Voorzitter! Over het vluchtelingenfonds zijn de staatssecretaris en ik het niet geheel eens, wel over solidariteit en evenredigheid. Hij interpreteert solidariteit zo dat zuid meer solidair met noord moet zijn. Ik zie toch ook het omgekeerde. Ik ben benieuwd hoe het afloopt met de Nederlandse wens om de vaste voet weg te werken.

Het immigratiedebat is interessant. Ik ben benieuwd waar de Commissie mee komt. Een en ander moet handen en voeten krijgen. Bij de uitwerking zullen wij erop terugkomen. Ik ben blij met de wending van de minister van Justitie ten aanzien van de vechthonden. Als eigenaar van een jachthond ben ik ontzettend

blij met zijn heel liberale opstelling ten aanzien van honden en subsidieriteit.

Minister **Korthals**: Tot het moment dat er weer een ongeluk mee gebeurt, want dan is het land te klein.

Wat het werkprogramma van het Franse voorzitterschap betreft: het zijn de Fransen die het niet op de agenda hebben gezet. Sommige voorzitterschappen doen dat wel en andere voorzitterschappen doen dat niet, maar successievelijk komen de punten natuurlijk wel op de agenda, zodat alle onderwerpen weer terugkomen.

Wij zijn ongelooflijk bezig met het uitvoering geven aan het acquis van de Unie, onder andere door het Phare-programma, waar Nederland zeer sterk bij betrokken is. Wij proberen in verschillende landen werkelijk hulp te bieden.

Met betrekking tot Echelon zal ik mijn desbetreffende collega, die daar meer van weet dan ik – als het al bestaat – laten weten dat mevrouw Halsema de discussie daarover graag in de openbaarheid wil laten plaatsvinden. Daarmee heb ik deze hete aardappel doorgeschoven naar een ander.

Dan de openbaarheid van rapporten, zoals over Roemenië. Wij krijgen die rapporten vertrouwelijk toegezonden en wij zenden ze vervolgens vertrouwelijk naar de Kamer. Het is natuurlijk heel aardig om daarover in de openbaarheid te gaan praten, maar dat kan dus niet. Als wij dat wel zouden doen, verzeker ik dat uiteindelijk veel minder in de rapporten komt te staan. Dat is altijd de keerzijde van de medaille. Het is niet plezierig voor landen als Roemenië om op die manier in andere landen bediscussieerd te worden.

Staatssecretaris **Cohen**: Voorzitter! Ik heb twee opmerkingen. De heer Eurlings heeft gevraagd of de voortgang van Tampere iedere keer geagendeerd kan worden. Ik voel daar niet voor. De Commissie heeft een scoreboard gemaakt dat één keer per halfjaar door de Commissie wordt geactualiseerd. Dat lijkt mij een goed moment om het aan de Kamer voor te leggen: dan is er een stuk en dat kan naar de Kamer toe. Daar is dat ding voor. Het lijkt mij veel gevraagd om dat vaker te moeten doen.

Tot slot de opmerking van mevrouw Halsema over punt 10. Ik ben er werkelijk van overtuigd dat de tekst van de verordening niet in de komende week zal worden vastgesteld; ik heb dat ook voorgelezen uit de stukken die ik daarover heb. De tekst van de verordening zal na de JBZ-raad van 28 september aanstaande opnieuw worden besproken in de werkgroep of in het strategisch comité.

De **voorzitter**: Ik concludeer dat de agendapunten 2f, 5, 7 en 10 het karakter "al dan niet verbindend" hebben. Hoor ik van de zijde van de Kamer een voorbehoud maken?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik ben nu echt zeer in verwarring, want ik heb een expliciete vraag gesteld over punt 10. Misschien moet de staatssecretaris op dat punt een toelichting geven.

Staatssecretaris **Cohen**: De landenlijst komt aan de orde, maar over de verordening zelf – daar gingen alle vragen over – wordt de discussie voortgezet. De Kamer heeft dus nog de gelegenheid om daarover nader met de regering van gedachten te wisselen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er van de zijde van de Kamer geen voorbehoud wordt gemaakt ten aanzien van de landenlijst. Ik dank de bewindspersonen en uiteraard hun ambtenaren voor hun komst.

Sluiting 21.04 uur.